

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta
 dohánytőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyv-
 kereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában.
 Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földműveseknek és szer-
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden pénteken.

A választási mozgalmakról hű, gyors és részletes tudósításokat kérünk lapunk levelezőitől, barátjaitól, de különösen a Nemzeti Munkapárt elnökeiktől és jegyzőitől.

Az egyes értekezletekről szóló tudósításokat **nyomban** kérjük beküldeni.

Mindenféle értesítés csakis a „**Bács-megye**“ **budapesti** címére (Teréz-körút 2.) intézendő.

Rohonyi Gyula.

Megyei közéletünk egyik jeles képzettségű, köztisztviselőben álló, kimagasló alakját: Rohonyi Gyulát igazságügyminiszteri államtitkárrá nevezte ki a király. Nálánál érdemesebb, hivatottabb férfiú aligha foglalhata volna el ezt a diszes, felelősségteljes és nagy alkotások létesítésére alkalmas állást.

Mint politikus, jogász, író és ember egyaránt kiváló az új államtitkár. Mint politikus azok közé tartozik, akik az eszmék és elvek harcában tisztességes fegyverekkel, megalkuvást nem ismerő következetességgel küzdenek. A koalíciós kormányzat idejében könnyen juthatott volna befolyáshoz, diszes méltósághoz, de tartózkodott minden olyan lépéstől, mely elveinek megtagadását vonta volna maga után.

Mint író az emberbaráti és hazafias gondolatok megmunkálója és terjesztője volt. Nagy, becses munkája: a honfoglalás története.

Mint jogász annak a nemes erkölcsi irányának és szellemnek volt uttörője, mely nem a maga önös üzlete érdekét helyezi

a köz felé, hanem az emberiség javát, az általános érdeket viszi előbbre. Ha olyan törvényalkotások létesítéséről volt szó, melyek a jogrend erkölcsi fundamentumának megerősítését célozták, az intézőférfiak tekintete nyomban Rohonyi tiszteletreméltó személye felé irányult.

Mint ember valóban puritán jellemű. A közélet bármely területére szállította hivatása, mindig önzetlenül cselekedett.

Kineveztetése fölötti nagy öröm, mely a megyebelieket eltölti érthető. Egy férfiú, akit nagy érdemei és tökéletes hivatottsága juttattak az államtitkári állásba.

A Bácsmegyei Gazdasági Egylet közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1910. ápr. 11.

A Bács-Bodrogmegyei Gazdasági Egylet folyó hó 10-én, a vármegyei ház nagytermében tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen, amelyen Latinovits Pál volt főispán elnököl, szokatlan nagy számban jelentek meg vármegyénk kis- és nagybirtokosai. A megye vezető férfiai közül ott láttuk: Vojnits István, Szemző Gyula főispánokat, Michailovits megyei, Gyurisits városi főjegyzőt, Ujhelyi Imre a magyarországi gazdasági akadémia tanárát, Schmausz Endre, dr. Lelbach László, Geyer Péter, Fernbach János, Törley Gyula, Kiss Lajos, Grüber, Falcione Nándor nagybirtokosokat, dr. Pertschy Ferenc, Marton István, dr. Poór Béla, valamint Eördögh Rockenstein és Schadt plébánosokat, ugyancsak a vidéki gazdakörök képviselőit körülbelül 200—250 kisgazdát.

Latinovits Pál, eme szép, mélyreható, gondolatokkal és a gazdasági életből merített prak-

tikus eszmékkel telített beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Latinovits Pál: Mindenekelőtt szívből üdvözlöm Önöket s köszönöm, hogy ily nagy számban megjelentek; különösen örömteli érzéssel üdvözlöm öméltségét, a főispán urat, aki megjelenésével ezuttal is ékes tanujelét adta, hogy a mezőgazdasági ügyei iránt melegen érdeklődik. Kérem a főispán urat, hogy egyesületünket — mint a múltban alispáni állásában — úgy a jövőben is ismert nemes jóindulatával támogassa. Üdvözlöm Ujhelyi urat, a magyarországi gazdasági akadémia jeles tanárát, aki nemcsak nálunk, hanem a külföldön is tejjgazdasági szaktekintély, s aki a mai ülés folyamán szíves lesz eme fontos gazdasági ágról szakelőadást tartani. Üdvözlöm Michailovits főjegyző urat, mint a vármegye és Gyurisits főjegyző urat, mint a város képviselőjét.

Mielőtt a tárgysorozatra áttérnénk, rövid időre igénybe veszem türelmüket, hogy a gazdasági egylet múlt évi működésére visszapillantást tegyék. Egyletünk a múlt évben is mindent elkövetett, hogy a belterjes gazdálkodás föllendítését előmozdítsa. Nagy gondot fordítottunk az állattenyésztés fejlesztésére, a szőlőgazdaság megerősítésére, a gazdasági gépeknek mindenfelé való térhódítására.

Leginkább azonban a kisgazdák érdekeit igyekeztünk előmozdítni. Mert miként a jó anya leggyöngébb gyermekét legjobban gondozza, — akként a gazdasági egylet azokat istápolja, akik legjobban szorulnak arra: a kisgazdákat. (Éljenzés.) Ennek igazolásul utalnom kell arra a körülményre, hogy jáz állat-, illetve lódíjazásnál a pénzdíjakat mindig a kisgazdák kapták. A közép- és nagybirtokosok ellenben diszoklevelekhez jutottak.

Azt hittem . . .

Azt hittem, hogy a búcsúzás percében
 Meg fog repedni bolondos szívem;
 Ugy vártam, lestem, hogy fog végbe menni,
 S csodálatos, nem történt semmi sem.
 Csak mintha fön, a csillagok hónapban
 Meghalt volna egy kedves csillagom,
 S mintha szivemben tátongó ür lenne,
 Mely szerelemnek fájó sirja vón'.

Azt hittem, hogy a búcsúzóim szavába
 Fájdalmas sirás, zokogás vegyül.
 Hittem: nem leszek ura önmagamnak
 S szememre majd a bánat könnye ül.
 Nem történt semmi! . . . Csak mintha szivemből
 Kitépték volna nagy szerelmemet
 S mintha egy perenek égető bújában
 Elsírtam volna minden könnyemet . . .

Azt hittem, hogy a búcsúzás emléke
 Amig csak élek, fájdalmas marad.
 Azt hittem, csöndes álmaim hónapban
 Belekiált majd búcsúzó szavad.
 Nem úgy lett semmi! . . . Csak éjszakámon
 Nem érzem már a szivem bánatát,
 Hiszen elsírtam minden égő könnyét
 Elsírtam minden, minden kis dalát . . .

Nyilas Sándor.

Az „Ezüst folyó“ és környéke.

— Eredeti tárca. —

Írta: Latinovits László.

(5) Rosario, (Buenos-Aires) 1910.

Előző közleményeimből szótartam Argentína társadalmáról, népszokásairól, klímájáról. Térjünk át már most a foglalkozás főágaira, elsősorban a földművelésre. Mielőtt azonban arról szólnék, egy mulasztást kell helyre hoznom. Ugyanis nem emlékeztem meg mindeddig az itteni sajtóról, amely pedig igazán érdemes a megemlítésre. Számtalan napilap és folyóirat áll a közönség rendelkezésére s különösen a napisajtó bámulatos fejlettségű. A »La Preusa« (a sajtó) című napilap a legelterjedtebb, de erre rá is szolgál. A legmodernebb gépekkel berendezett nyomdája, szerkesztősége, kiadóhivatala egy óriási és gyönyörű palotában van elhelyezve az Avenida de Mayo-n, amely Buenos-Aires Andrassy-utja. A közönség rendelkezésére, tekintet nélkül arra, hogy az illető előfizető-e vagy nem, ingyenes orvosi rendelőszobát tart fenn a legmodernebb orvosi műszerekkel, ahol bárki ingyen kezelteheti magát a főváros legjobb speciálistáival. Van azonkívül ingyenes zeneiskolája, ingyenes jogi tanácsadója stb. megannyi rendkívül hasznos intézménye. Nem kímél semmiféle áldozatot, hogy Európából minél alaposabb és gyorsabb értesüléseket szerezzen. A Steinheil-pórt szöszrint közölte és hihetetlen összegeket fizetett a kábeltelegrammokért. Szintugy közli jelenleg az angol választások eredményét, sőt megtörténik az a komikus eset is, hogy, mivel a lapok itt is megjelennek, már vasárnap értesülünk oly dolgokról, amiket Európában majd csak a hétfői

lapok hoznak. A lapnak van ügynöksége Párisban, Londonban s ezen ügynökségek olvasótermeiben és könyvtáraiban az érdeklődő minden Argentínára vonatkozó adatot megtalál.

Tekintve az argentiniai magyarság csekély számát, a lapok Magyarországgal nem igen foglalkoznak, csak ép a legnevezetesebb eseményekről hoznak egy-egy rövid tudósítást, mint pl. január 30-iki számában már hozta a bizalmatlansági szavazatot és az országgyűlés feloszlását. Tekintve továbbá azt, hogy itt mily téves fogalmak uralkodnak Magyarország közjogi helyzetéről, nagyon helyes volna, ha néhány magyar politikus, vagy íróember e világ lapot néha felkeresné cikkeivel. Hisz, ha jól tudom, pl. Pekár Gyula egészen jól tud spanyolul. Erre annál is inkább szükség volna, mert megjelenik itt egy horvát lap is, a »Materinska Riecs«, amely horvát és spanyol nyelven hozta Horvátország történelmét, de oly célzatos és gyalázatos meghamisításával a történelemnek, hogy az hallatlan botrány volt. Hogy mily elszomorító fogalmak uralkodnak itt Magyarországról és a magyarokról, szóljon arról a következő példa. Egy intelligens, főiskolai képzettséggel bíró uriember érdeklődött nemzeti-ségem felől. A feleletre, hogy magyar vagyok, a következőket beszélte el:

»Az ön honfitársaival egyszer kellemetlen kalandom volt. Abban az időben kinn tartózkodtam egy estanción (tanyán) és egy este beállított egy magyar társaság éjjeli szállást kérve. Adtunk nekik szállást egy üres pajtában, mert egy medvét és két-három majmot is cipelték magukkal. Az éjszaka folyamán aztán alaposan megbántuk, amit tettünk, mert az egész társaság botokkal és késekkel felfegyverezve megtámadott bennünket s azzal fenyegetőztek, hogy ha pénzünket oda nem adjuk, úgy eleresztik a medvét. Mi persze nem

A műtrágya terjesztése körül nagy buzgalmat fejtett ki az egyesület. Azonban nagy sajnálatomra itt még kell állapítanom, hogy az Országos Magyar Gazd. Egyesületnél kartellben levő műtrágyaértékesítő szövetkezet teljesen monopolizálja az országot, még pedig a gazdák kárára. Visszaél a helyzettel, amelyet a gazdaközönység az Országos kezdeményezésére megteremtett. Ezen műtrágyaszövetkezet ellen sűrű panaszok érkeztek az egyesülethez, sulyosan elítélvén a káros manipulációt. A panaszok nagy része leginkább azt tartalmazta, hogy a szállított mennyiség nem felelt meg a jelzett súlynak. Igaz, hogy azoknak, akik a műtrágyát megmérték, a hiányt pótolták, de igen nagy azoknak a száma, akik bizalommal viseltetvén a szövetkezet iránt, megkárosodtak. Nagy a panasz a tekintetben is, hogy a 16 százalékos tartalmú műtrágya helyett igen gyakran csak 12 százalékosat szállítottak; ezáltal a termelés kevesebb lévén, a gazdák tetemes kárt szenvedtek. Ezen panaszokat Günther igazgatóval előadtuk az Országos-nél, mely a műtrágya szövetkezet intézőit értekezletre hívta és a panaszokat megvizsgálta. Az értekezleten 4 óráig tartott szóhárc közben Günther és én a panaszok alaposágát teljes mivoltában mutattuk be és az ellenargumentumokat kétségtelen adatokkal cáfoltuk meg. Ez a kellemetlen lefolyású értekezlet eredménye, hogy a visszaélések azóta csökkentek.

A homoki szőlőtermés a tavalyi kedvezőtlen viszonyokhoz képest meglehetősen eredményű. Felsőbácskának ama részein, ahol 2 évtizeddel ezelőtt julius táján a homokos területeken a juh se találta meg legelőjét, ma virágzó szőlőkultúrák vannak. A helyzet illusztrálásául fölemlítem, hogy tavaly, mely nem a legjobb esztendőnek mondható, egyedül a bácsalmási vasuti állomásonál 2 millió korona értékű bor és csemegeszőlő került elszállításra. Hasonló volt az eredmény Jánoshalma, Madaras, Réms, Borsód, Vaskút és Csávoly községeiben.

Örömmel jelezhetem, hogy a vidéki gazdakörök állandóan erősödnek olyannyira, hogy egyesületünknek ma már 5000 tagja van és az értékesítő szövetkezet fél millió korona forgalmat ért el és ez nem üres dicsekvés, mert a számok hangosan beszélnek.

voltunk hajlandók eleget tenni, mire a medvét, melyet előzőleg jól feldühösítették, csakugyan szabadon eresztették. A dühös fenevad eszeveszten rohant egyenesen a gulyának és azt teljesen megvadította. Már-már attól féltünk, hogy az egész csorda világnak szalad, mikor egyik gancsónknak sikerült egy ügyes pányva vetéssel a medvét ártalmatlanná tenni. A lármára persze összeszaladt az egész cselédség és sikerült a magyarokat lefegyvereznünk és a legközelebbi rendőrállomásra kísérennünk. Azóta nem rokonszenvezem a magyarokkal.

Amint látható, ez a jeles ur összezavarta a »hungaro«-t a »zingaro«-val, azaz a magyarokat a medvétáncoltató oláhcsigányokkal. Ez különben nem is csoda, mert az oláhcsigányok restelve a zingaro elnevezést, nagy előszeretettel adják ki magukat hungaróknak.

Egy másik eset: Hivatalos ügyben kérdeik, mi vagyok? Magyar, felelem. A hivatalnok egész flegmával beírja: austriaco. Én bocsánatot kérve, figyelmeztetem a tévedésre: »Vd. debe saber mejor, que Hungaria esta bajo Austria; yo lo menos he visto consulados de Hungaria« (Önöknek jobban kell tudnia, hogy Magyarország Ausztria alatt van (értve Ausztria fennhatósága alatt); én legalább még sohasem láttam magyar konzulátusokat. És ebben igaza is volt, mert Magyar konzulátust még én sem láttam; és különösen e földön hizeleghet az osztrákoknak Ausztria helyett az Ausztria—Hungáriát hangoztatni. Egy jó »Appengöll« kiejtésű pasast megkérdeztem egyszer, hogy miféle szerzet? Nagy büszkén kivágta, hogy ő austro hungaró, mire egy olyasféle alak jutott eszembe, mint a minőnek a »Borsszem Jankó« Bánffy szokta ábrázolni. Van azonkívül B. Airesben két és Rosarióban egy »osztrák-magyar« társaskör és segélyző egyesület, de ezeknek elég a címük arra, hogy magyarembert oda bene tegye a lábát, ighát ezekről nem is írhatok semmit, mert nem voltam még a tájékukon sem.

Ezeket a bajokon természetesen a mennyire időm és tereim engedi, igyekszem segíteni felvilágosítván ismerőseimet a dolog ellenkező állásáról, ahhoz azonban, hogy egy egész földrész véleményét megváltoztassam, nagyon is jelenlétemen vagyok. Azért hát hagyjuk a témát és jassunk ahhoz, amiből élünk. (Folyt. köv.)

Végül arra kérem a gazdakörök elnökeit és jelenlévő tagjait, hogy az eddighez hasonló buzgalommal folytassák a gazdasági érdekekért való küzdelmet, hogy a főleg és elsősorban agrár- vármegye gazdasága még inkább föllendüljön, hogy a derék, hazafias munkáslakosság jóléte emelkedjék, szép hazánk fölvirágozzék, hogy valóra váljon koszos költőnk szép mondása:

Hass, alkoss, gyarapodj, — és a haza fényre derül. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Inhoff titkár magyar nyelven ismerteti az egyesület múlt évi működését.

Hesz Márton egyleti megbízott ugyanezen jelentést német nyelven adja elő.

Günther Ferenc ügy. igazgató az egyesület folyó évi munkatervét ismerteti, mely szerint az egyesület a jelen évben még szélesebb és nagyobb körű tevékenységet fog kifejteni.

Schlachter, az egyesület pénztárnoka felolvasta az egyesület évi zárszámadását, melyet a közgyűlés — a felügyelő bizottság jelentése után — a folyó évi költségvetéssel együtt, egyhangulag tudomásul vesz.

Ezután következett Falcione Lajos volt ügy. alelnök leköszönése folytán megüresült alelnöki állás betöltése. Egyhangulag megválasztott dr. Lebach László, — a gazd. egyesület és tagjainak ügyét melegen szíven viselő — nagybirtokos, volt alelnök, míg az ezáltal megüresült alelnöki állásra, Kiss Lajos választott meg.

Majd a felügyelő bizottság tagjainak választására került a sor. Ezzel a közgyűlés tárgyszorozatának minden pontja a tagok élénk érdeklődése mellett és hozzászólásaik után letárgyalatván, elnök a közgyűlést hatásos beszéd kíséretében berekeszti.

Felemlítendő Schadt Ignác plébános felszólalása, ki a tejszövetkezetek érdekében, a szabadkai vajtermelő központ megváltását kéri; miután ennek szükségességét alapos tudás- és szakképzettséggel megokolja, egy javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, mely szerint a várm. gazd. egyesület a megváltandó központ felügyeletét vegye át, annak üzleti vezetése pedig az egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezetére ruházandó. A megváltás érdekében Latinovits Pál elnök vezetése alatt, egy nagyobb deputáció vezetője gróf Serényi földművelésügyi miniszterhez.

A közgyűlés Schadt esperes felszólalását valamint javaslatát — dr. Lebach László és Günther Ferenc igazgató hozzászólása után magáévá teszi és ily értelemben határoz.

A közgyűlés után Ujhelyi Imre, a magyaróvári gazd. akadémia jeles tanára a szarvasmarha tenyésztés, a tejkezelés és értékesítésről, magyar és német nyelven érdekesítő népies gazdasági előadást tartott. Előadásában kísérletek alapján szerzett statisztikai adatokkal rámutat azon nagy jövedelemre, mely az okszerű állattenyésztés és tejértékesítésből, úgy a kisgazda, mint pedig az állami háztartás javára hárul. — Ujhelyit előadása után a halgatóság lelkesen üdvözölte és ünnepelte.

Délután 1 órakor az »Elefánt« szállóban 250 terítékű bankett volt, melyen a közgyűlésen megjelentek kivétel nélkül résztvettek. Bankett alatt sok lelkes toaszt hangozott el. Latinovits elnök gróf Serényi földművelésügyi miniszert köszönti fel, kit az egybegyűltek sürgönyileg is üdvözölnek. Törley Gyula társelnök Vojnits István bács megyei főispánt, mint az egyesület igaz barátját élte. Schadt esperes Ujhelyi — a jeles professzorra emeli poharát, Ujhelyi pedig az egyesület vezetését üdvözli.

Hesz Márton a nagyszámú német tagokra való tekintettel kéri, hogy németül beszélhessen. Beszédében eseteli a nagy közép- és kisbirtokosság közötti egyetértés, együttműködés nagy fontosságát és kedvező jelnek tekinti, hogy a gazdasági egyesület, a kisgazdák ünnepén, úgy a nagybirtokosság, mint pedig a megye vezetősége is megjelenik, poharát az együttműködés sikerére emeli.

Günther Ferenc az egyesület tevékeny igazgatóságáról emlékezik meg. Faragó József földbirtokos nagy hatású beszédében az egyesület agilis népszerű elnökét Latinovits Pált, Törley Gyulát, dr. Lebach Lászlót, Kiss Károlyt élte, végül Hesz Márton, a német gazdák szószólóját köszönti fel. Latinovits Pál elnök magyar és német nyelven viszonzza Faragó felköszöntőjét s a vidéki gazdakörök képviselőire, a kisgazdákra emeli poharát.

Steinhardt József veprődi kisgazda német nyelven mondott nagy hatást és lelkesedést keltő hazafias beszédet, melyben a bácskai német gazdák, mint hazafias érzelmű, munkás honpolgárok nevében üdvözli az egyesület önzellen vezetését.

Csernyus nemesmiliticsi kisgazda Günther

Ferenc igazgató eredményteljes működését ecsetelve — őt üdvözli a kisgazdák nevében.

Steinhardt József ismétellen felszólal a titkár egészségére üríti poharát.

Anisits egyesületi tisztviselő szerb nyelven köszönti a megjelent szerb tagokat. Ezeken kívül még igen sok beszéd hangozott el. Asztalbontás után még vig hangulatban maradt együtt a társaság egy része, míg a vidékiek a délután folyamán indult vonatokkal, a nap kedves emlékeivel eltelve, tértek vissza otthonukba.

Horvátovits Lipót, az Elefánt-vendéglő tulajdonosát, ahol a bankett lefolyt, dicséret illeti a kitűnő ételekért és a hamisítatlan jó bórókért.

Választási mozgalmak.

Óbecse: Április 10-én délelőtt 11 órakor tartotta az óbecsei nemzeti munkapárt alakuló gyűlését. Megjelentek közel 300-an, amely számból lehetett a kerület többi községeiből, mintegy 100 választópolgár. Elnökké id. Gerber Nándor sörgyárost, alelnökké Dungszy Bogdánt, jegyzökké dr. Székely Ignácot és dr. Vojnits Vladánt választották. Ezen a gyűlésen egyben megtörtént a jelölés is és pedig dr. Radovánovits György volt szabadelvű párti személyében. Ellenjelölt még nincsen. A Justh-párt felkínálta Eber Antal volt országgyűlési képviselőnek a jelöltséget, azonban ugy hírlik, hogy Eber Antal azt nem fogadta el. De már napok óta itt jár Fernbach, Visontai Soma volt országgyűlési képviselővel, akit régi kerületeiből, ugylátszik, kikoszaroztak. Most a radikális szerbekkel szövetkezik és az óbecsei kerületet akarja boldogítani, vele vannak Tomits Jásó radikális elvarátai, akik azzal biztatják, hogy legalább 700 szerb voksot hoznak neki és hogy ezek segítségével könnyen fog győzni, azonban a magyarság színe-java ezt a gróf Tisza István által elnevezett Kállay-kettős táncot nem a legjobb szemmel nézi. Hírlik, hogy a Kossuth-párt is állít egy előkelő jelöltet.

Zenta. A nemzeti munkapárt legközelebb tartja alakuló ülését. Minden jel arra vall, hogy a párt jelöltje a vármegyei tisztviselői kar egyik nagyszű vezetőfőfia lesz.

Bácsalmás. Gróf Teleki József főrendiházi tag, bácsalmási nagybirtokos a nemzeti munkapárt alakuló ülését április 19-ére hívta egybe. Ezen Szutrély Lipót bajai takarékpénztári vezérigazgatót, volt főszolgabíró jelölik. Megválasztását népszerűségén kívül az is kétségtelenné teszi, hogy a párt intézését gróf Teleki vállalta magára.

Jánoshalma. Az itteni 48-as párt Lázár Pált elejtette, helyette dr. Hirman Ferencet jelölte. Ez a jelölés sem mondható szerencsésnek. A párt egyik része tartózkodni fog a szavazástól, a másik része Szutrély mellé áll.

Kerény. A nemzeti munkapárt nagy lelkesedéssel dr. Falcione Árpádot jelölte.

Magyarkanizsa. A magyarkanizsai nemzeti munkapárt hivatalos jelöltje Talián Vilmos törökkanizsai nagybirtokos.

Hodság. A hodsági kerületnek eddig még csak Ertl János volt képviselőjelöltje nemzeti munkapárti programmal. Bár már több jelölt neve volt kombinációban úgy a néppárt, mint a függetlenségi párt részéről, de komoly jelöltnek Ertlen kívül senki sem vehető. Ertlen megválasztása bármely jelölttel szemben nagy többséggel biztosítva van. Utóbbi időben dr. Offenbacher Jakab nevét emlegették, de úgy látszik, ennek jelölése nem komoly. Hogy ellenjelölt lesz, az biztosra vehető, de bárki is legyen az, Ertl személyére, népszerűségére, valamint a kerület érdekében kifejtett tevékenységére való tekintettel, győzelemre semmi körülmények között sem lehet kilátása.

Martonos. A nemzeti munkapárt megalkult. Elnökké dr. Benedek István tekintélyes orvost választották meg. Az élénken

látogatott gyűlésből a következő táviratokat menesztették:

Méltóságos **Latinovits Pál** urnak
Bácsborsod.

Nagy lelkesültséggel megalakult martonosi nemzeti munkapárt Méltóságodat, mint ezen párt illusztris elnökét, polgárságunk büszkeségét, őszinte ragaszkodásunk, szeretetünk állandó biztosítása mellett üdvözöljük.

Dr. Benedek István, elnök.

Méltóságos bajsai **Vojnits István** főispán urnak
Zombor.

Élénk részvétellel megalakult martonosi nemzeti munkapárt Méltóságodat anyavármegyénk szeretet új főispánját, illusztris fiát tiszteltteljesen üdvözli, őszinte ragaszkodásáról biztosítja és új méltóságához az ég áldását kívánja.

Dr. Benedek István, elnök.

Méltóságos báró **Vojnits István** urnak
Szabadka.

Martonos községben a nemzeti munkapárt a mai napon nagy lelkesedéssel megalakult, tiszteletteljesen üdvözöljük Méltóságodat mint e párt kitűnő vezérét, támaszát teljes ragaszkodással, őszinte, változatlan bizalommal követjük a nemzeti munkapárt áldást jelentő zászlaját.

Dr. Benedek István elnök.

Regőce. *Latinovits Pál*, ki a jelöltséget elvállalta, vasárnap kezdi meg körútját. A kerület minden községében nagy lelkesedéssel várják.

Katymár. *Latinovits Pál* pártja napról-napra óriási mód növekszik. Az ellenpárt tábora alig számbavehető.

Órszállás. Nagy megbotránkozást kelt, hogy a gazdasági egylet egyik alkalmazottja, aki *Latinovits*nak köszönheti existenciáját, ellene sutttyomban, törvénytelen eszközökkel dolgozik. A megtorlásról gondoskodni fognak.

Bátmonostor. A függetlenségi választók jó része *Latinovits Pál* köré csoportosul.

Baja. *Rajk* Aladár vasárnap nagyszámú választóközönség előtt mondta el beszámolóját és programbeszédét. Higgadtan beszélt. A Justhpárt magatartását védelmezte, de nem nagy sikerrel. A munkapártnak kétségtelenül kemény küzdelme lesz *Rajk*kal.

Budapest. *Rohonyi* Gyula államtitkárt nagy lelkesedéssel *Nagybecskereken* jelölték. *Losonc* város nemzeti munkapártja is őt óhajtja jelöltnek megnyerni. Ez utóbbi helyen 1905-ben is föllépet, de akkor kisebbségben maradt.

Apatin. Az apatini kerületnek eddig 3 jelöltje van: *Dr. Zombory* József hivatalos munkapárti, *Fernbach* Károly függetlenségi és *Jankovits* Jenő néppárti. Utóbbi érdekében több néppárti vezérférfiu érkezik a kerületbe.

Zombor. A zombori Nemzeti Munkapárt e hó 24-én alakult meg. A vezetőférfiak már megállapodtak, hogy elnökökké *Kozma* Lászlót és *Molnár* Károlyt fogják megválasztani. A munkapárt zombori hivatalos jelöltje *dr. Konyovits* Dávid. A magyar választók eleinte magyar jelöltet kívántak, *dr. Konyovits* tiszteletreméltó hazafias érzelmű személye előtt meghajoltak s ezt kétségtelenül helyesen tették, mert *Konyovits* a bizalmat eddigi szereplésével kiérdemelte.

Ada. *Lovász* Márton, aki napokig a kerületében tartózkodott, kedden utazott vissza Budapestre.

Titel. A titeli választókerület munkapártjának alakuló ülése ma, csütörtökön volt. Nemzeti Munkapárti programmal egyhangulag és nagy lelkesedéssel *Zákó* Milán nyug. főispánt jelölték. A jelölésről a választókerület a miniszterelnököt, a megye főispánját, *dr. Vojnits* Istvánt és a jelöltet táviratilag értesítette. A jelölés a választók körében nagy lelkesedést kelt.

Kölpény. A kölpényi választókerület volt országgyűlési képviselője, *Hodza* Milán a múlt hét folyamán beszámolókat tartott a községekben s ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy a kerület nemzetiségi pártjának mostani jelöltje érdekében is kor teskedjék. A kerületben a viszonyok az utóbbi időben nagyon megváltoztak; a választók nagyobb része kiábrándult a nemzetiségi képviselőhöz fűzött vérmes reményeiből. Belátták azt, hogy a kerületre és egyesekre egyaránt ártalmas és hátrányos, ha nemzetiségi párti a képviselője, úgy, hogy a »zsviókhoz« szokott nemzetiségiük föléinek a legtöbb községben »abcuggal« is kellemetlenkedtek a választók. A nemzetiségi jelölt *Nikolits* István, futaki szerb pap, ki Dunagáloson született s azért tótul is beszél, ellenben a magyar nyelvvel meglehetősen kádilábon áll. A szerb radikális pártnak volt tagja, de mielőtt jelölték volna, nyilatkozatot adott, hogy kilép a radikális pártból és az országgyűlési nemzetiségi pártból, *Polit* Mihályékhöz csatlakozik. A köpenyegfordításnak pedig az a következménye, hogy a szerb anyanyelvű választók nem fognak rá szavazni.

Ha most már tekintetbe vesszük azt, hogy a legutóbbi két választás alkalmával a nemzetiségi jelöltre majdnem az összes szerb és tót választók szavaztak le és így is csak száz és néhány szavazattal győztek, megértjük azt, hogy miért járnak a nemzetiségiük kortesei lekanyult orral.

Nikolits plakátjai egymásután vándorolnak le a házakról, ellenben a munkapárt esélyei — mely szintén a választói jog kiterjesztését írta zászláira — napról-napra javulnak s jelöltje, *dr. Dungserszki* Gedeon győztesként kerül ki a választási harcából.

Temerin. Az óbecsei kerületben vasárnap, e hó 10-én alakult meg a munkapárt, amely alkalommal egyszersmind a jelölés is megtörtént. *Radovánovits* Györgyöt, a kerület egykori szabadelvű képviselőjét jelölték. Nem szükséges kutatni, mi vezette a jelölésben a pártot, amelynek alakulásán a kerület összes községei képviseltették magukat, de meg kell említeni, hogy bár *Radovánovits* mindig elvhu s a kerületnek tevékeny képviselője volt, az utolsó, a 906-i választások után, az alkotmányos költségek körül fölmerült nézeteltérések a polgárság egyes részeiben feszült helyzetet idéztek elő. Talán ennek tulajdonítható, hogy ugyanakkor, amidőn Óbecsén a kerület jelölést tartott, *Temerin*ben egy több, mint száz tagból álló küldöttség jelent meg *Mihálovits* Andre plébánosnál, a kerület legutóbbi képviselőjénél, hogy neki a jelöltséget ajánlja. Abban a küldöttségben igen tekintélyes gazdák is részt vettek. *Mihálovits*, akiről az igazság kedvéért el kell mondani, hogy a parlament szorgalmas látogatásában elődein tul tett s hogy a kerület érdekeit is istápolta, ha erre nézve megkeresték, kijelentette, hogy ez időszert határozott választ nem adhat, azt azonban eleve is lelkére köti a választóközönségnek, hogyha a központi jelölés szerencsés lesz, a községben az egyetértés meg ne bontasék, s mindenki egyértelműen csatlakozzék ahhoz a jelölthöz, akitől úgy a kerület, mint az ország javára üdvös munkásságot remél.

Báró Vojnits István jelölése.

— Saját tudósítónktól. —

Verbász, 1910. április 11.

A verbászi választókerület tegnap, vasárnap nagygyűlést tartott, amelyen körülbelül kétezer választó volt jelen. A gyűlés óriási lelkesedéssel folyt le.

Dr. Récsai Ede kulai ügyvéd, kerületi elnök ezzel a tömör, nagyhatású beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Dr. Récsai Ede: Igen tisztelt polgártársaim!

Elsősorban hálás köszönetemet kell kifejeznem, hogy meghívásomra ily szép számban voltak kegyesek megjelenni, hogy átérték annak a nagy jelentőségét és fontosságát, mellyel a kerületi nemzeti munkapárt megalakítása jár.

Közeledik az idő, midőn legszebb alkotmányos jogunkból folyó köteletségünket kell gyakorolnunk. A köteletség lelkiismeretes teljesítése kötelez bennünket a politikai helyzet megvizsgálására. (Halljuk, halljuk!)

Az 1848 és függetlenségi pártnak a nemzet ideáljait képező jelszavak segítségével folytatott, de az ország nemzeti helyzetét, történelmének évszázados folyamatait és a nemzet erőviszonyait figyelmen kívül hagyó erős agitációval sikerült a nemzetet az 1867. évi állami intézmények elhagyására bírni és önmagának a többséget megszerezni. A nemzet széles rétegei egy szebb és boldogabb kor előfeltételeit látták e fordulatban és akik még mindég az 1867. évi közjogi intézmények alapján állottunk, félrevontunk, nehogy a nemzetet eltöltött reményeket a legtávolabbról is megérintsük. Jóllehet bensőnkben meg voltunk győződve arról, hogy a fordulat országunknak és nemzetünknek nem megerősödését, hanem a minden magyar ember lelkének és szívének mélyén gyökerező vágyaknak, a független Magyarország kiépítésének végcéljától való eltávolodást jelent. (Tetszés.)

De hiszen méltóztassanak csak visszaemlékezni, hogy a 48-as és függetlenségi párt vezérférfiai önmaguk nézték aggodalommal a nemzet közvéleményében beállott változást és az évek folyamán nem egyszer ismerték be önmaguk azt az igazságot, hogy váratlanul és idő előtt nyerték el a többséget. Ezen aggodalom és ezen igazság az új fordulatot követett 4 év politikai életének minden mozzanatára reá nyomta bélyegét. Az 1848 és függetlenségi párt az 1867. évi közjogi alapon álló alkotmánypárttal és néppárttal egyesülve vállalkozott az ország ügyeinek vezetésére. Maga ez a kiinduló pont egy oly benső leketlenlést jelent, (Ugy van!) amelyből eredmények és áldás nem származhattak és okvetlen következménye gyanánt be kellett állania annak a helyzetnek, hogy az 1848 és függetlenségi elveket valló többségnek az érvényben levő 67-es alapon kellett az ország ügyeit intézni. Ennek a belső és külső ellentmondásnak lépten-nyomon meg voltak a nagy hátrányai. Elsősorban is beállott a politikai elveknek és irányoknak teljes zavar és eltulodása és amíg a függetlenségi párt kifelé elveinek sértetlen és csorbitatlan fenntartását hangoztatta, hirdette és terjesztette, addig a 67-es alapon álló kormányzás ténye által óráról-órára be kellett ismernie, hogy az 1867. évi közjogi intézmények képezik azon alapot, melyen az ország kormányzása lehetséges, másrészt pedig a kisebbségben volt, de kormányzaton levő 67-es pártok nem rendelkeztek elég erővel ahhoz, hogy a 67. évi közjogi intézményeket a maguk tisztaságában fenntarthassák. Szóval úgy a 48-as és függetlenségi párt, valamint a koalícióban levő 67-es pártok elvesztették maguk alól azt az erkölcsi alapot, mely nélkül egy ország ügyeit intézni, vezetni teljes lehetetlenség. (Ugy van!) Ez okozta azután az ország ügyeinek fenekestől való felfordulását. Az országban megszűnik a politikai elvek iránti minden bizalom, tisztelet és fejelem, valamint a feljebbvalók iránt való tisztelet, a rendnek ezen forrásai kiapadnak, az ellentétek, melyek a pártok kebelében természetesen fennforogtak és az elvi eltérések, melyek a kormány tagjai között természetesen létesültek, az egységes, eredményes munkát lehetetlenné teszik és alapszabály megrendítik a magyar állam erejében való hitet és bizalmat. Bomlás mutatkozik a közélet egész vonalán. Az Ausztriához való viszonyunkat a legádázabb gyűlölség váltja fel. Horvátországban az anyaország iránti ellenséges érzület oly fokra hágott, amilyen csak 1848-ban lehetett és elváló törekvéseikhez a külföldön kerestek és találtak támogatást. (Igaz! Ugy van!) Ugy ott, mint a tulajdonképeni anyaországban a komoly elemeket háttérbe szorítja, visszavonulásra kényszeríti a tartalmatlanság, mely megfontolt, higgadt magatartás helyett nagy hanggal és erőszakos fellépéssel hódítja meg a közélet minden pontját.

A nemzetiségi izgatók soha nagyobb sikerrel nem terjesztették a magyar nemzet és hazá elleni gyűlöletet, mint a koalíció kormányzása alatt. (Ugy van!) A szabadelvűség, amely a magyar közéletnek mindenha egyik fényessége volt, háttérbe szorult. A közállapotok, a középkori eszmék visszafejlesztő hatása alá látszottak kerülni, valamint a magyar nemzet közintézményei és kulturája is.

Csoda-e ezek után, hogy a magyar nemzetnek nyílt és titkos ellenségei megjelentek a színen és egy tetem módjára lépten-nyomon megbecstelenítették.

Az az erkölcsi tőke, melyet sikerült a nemzetnek 1867. év óta folytatott komoly munka és ügyeinek komoly intézése segélyével, úgy kinnt, mint benn megszerezni, az a bizalom és bizalom, melylyel a külföld irántunk el volt telve, teljesen elenyészett. (Igaz! Ugy van!)

Talán megvalósított-e valamit a függetlenségi párt azon ideálokból, melyek segélyével a nemzetet álomba merítette? Tett-e egyetlen lépést is előre a magyar nemzet anyagi és erkölcsi erejének biztosítására? Sikerült talán megvalósítani az önálló magyar bankot, az önálló magyar vámterületet, sikerült elérnie a katonai téren nemzeti engedményeket, megvalósította-e, mire kormányra lépése idején a királylyal és a nemzettel szemben magát kötelezte, a választó jogot, állandósította, biztosította-e az ország komoly fejlődését, a komoly, kitartó munka folytonosságát? Nem!

A belső szétomlás tüneteit tárják elénk a koalíció pártjai. A 67-es pártok meghasonlanak a 48-as pártokkal, de maga a 48-as és függetlenségi párt sem tud egységesnek maradni. Ketté szakadt. Ő maga sem tud megállapodni elveinek megvalósítására és lényegbe vágó ellentétek választják el két táborra, a választójog elvei és az önálló bank megvalósításának időpontja tekintetében.

Az országgyűlés ily körülmények között munkaképtelenné, a többségből alkotott koalícióból alakult kormány cselekvés képtelenné válik és az ország egy beteg szervezethez válik hasonlónak, melyet kóros betegségek emésztnek.

Lehet-e csodálkozni, hogy ezen szomorú látványra az ország közvéleménye varázsütésre megváltozva, a romlás és pusztulást magában rejtő rendszertől elfordul és feltámad ez okból annak az általános szükségnek az érzete, hogy ezen rendszerrel szakítani lelkiismereti parancs, hazafiúi kötelesség.

Látuk ebből a szükségérzetből kifolyni azt, hogy gróf Khuen Héderváry Károly miniszterelnököt, (Zajos, lelkes éljenzés.) mint az elsőt, aki a nemzet erejében, belátásában bizva vette kezébe az ország ügyét, hogy az országot a feléje tornyosuló veszélyekből kivezesse, a nemzet nagyjainak igen tekintélyes csoportja vette körül, az első pillanatban láttuk azt az odaadást, azt a lelkesedést, amely ezt a fordulatot az ország minden zugában üdvözölte. Ennek tulajdonítható az a nagy lelkesedés és siker, mellyel a nemzeti munkapártot, mely az ország viszonyainak rendezését írta zászlajára, az egész országban mindenütt megalakították.

A magyar nemzet mindig nagy volt, valahányszor koronás királyával összhangban járt el a munka és haladás útján és mindannyiszor visszatekintést tüntet fel hazánk történelme, valahányszor a nemzet és koronás királya között kifejlődött kölcsönös bizalmat a koalíciós pártok teljesen tönkre tették, a parlamentet nemzeti függetlenségünk eme legerősebb biztosítékát sárba vonszolták, csapszékli jelenetek színhelyévé tették, amely éretlen gyermekek mulatságának tárgyává lett és megtörtént a magyar parlamentben az, hogy a szabad véleménynyilvánítás tettelegesen támadások által elfojtva lett.

A magyar parlament az a forrás, melyből minden jó és nemes kiáradhat, ha abban a józan erkölcs és érejt megfontolás út tanyát, de veszedelem lehet, ha indulatok és vad szenvedélyek barlangjává alacsonyított le.

Az a párt, mely képes volt a nemzet erkölcsi kincseivel oly pazarul bánni, amint azt a függetlenségi és 48-as párt tevő, az ország és nemzet bizalmára nem érdemes, azt az ország ügyeinek vezetésével megtisztelni nem lehet és nem szabad.

De nézzük a hideg számítás eszközével a helyzetet és kérdezzük meg önmagunktól, hogy milyenné alakítjuk át a helyzetet, ha újra a 48-as és függetlenségi pártunk nyújtjuk a többséget. *Lehet-e reményünk arra, hogy azokból az elvekből, melyeket még ma is hirdét, a legkisebb parányit is megvalósítja, ha legkisebb eredményt sem tudott elérni akkor, midőn egységesen egy hatalmas többségben vehetett részt.* (Zajos tetszés.) Feltehetjük-e azt, hogy kettészakadva, szétválasztva, még a reménynek árnyékával is kecsegtethetjük magunkat, hogy akár az önálló bankot, akár az önálló vámterületet, akár pedig a választó jogot az ország megnyugvására megoldani képes lesz. *De ha láttuk, hogy képtelen volt az ország ügyeinek helyes, célszerű vezetésére akkor, amikor egy táborban foglaltak helyt a függetlenségi képviselők és ha láttuk, hogy az ország ügyeinek teljes felforgatásával jár az ország kormányzásában való részvételük, akkor mi adhatja meg az okot arra, hogy ennyi viszontagságos tapasztalat után a nemzet bizalmával ezt a párt t ajándékozza meg.* (Ugy van! Zajos helyeslés és tetszés.)

Lehetetlenség, hogy bármely józan magyar ember megbarátkozhassék azzal a gondolattal, hogy a pusztulás, romlás útján tovább halad-

junk. Fel kell ébrednie minden magyar emberben a lelkiismeret szavának és visszatarthatlan erővel kell oda sorakoznunk azon párt mellé, mely zászlajára az ország ügyeinek rendezését, az ország békés fejlődésének biztosítását tűzte ki. *Hallgassunk csak lelkiismeretünk és józan belátásunk parancsára. Ne ámitsuk és ne hagyjuk magunkat ámitani.* (Tetszés.)

Az első feladat, mely a nemzetre és az ország választó polgáira reá nehezedik, az, hogy a magyar parlamentet munkaképessé tegye, mert enélkül ebben az országban semmi sem történhetik és ne tévesszük el egy pillanatra sem szemünk elől, hogy veszedelmek csak addig nem zudulnak reánk, míg országunk ügyeit önmagunk és nemzetünk fiai intézik és ne feledkezzünk meg arról, hogy abban a pillanatban, melyben a létező alapról letérünk és amely pillanatban az ország ügyeinek intézése a parlament munkaképtelensége folytán lehetetlenné válik, ismeretlen erők leküzdhetetlen hatalmába kerülünk és országunk sorsát többé nem önmagunk intézzük.

Egyetlen út vezet a magyar parlament munkaképességének helyreállítására és biztosítására és ez a nemzeti munkapárt többségre segítése, mely párt vállalkozott a nemzet és koronás királya közötti összhang helyreállítására, a nyugalom és béke biztosítására, a munka felvételére és folytatására.

Ne engedjük, hogy a magyar parlament munkaképtelensége folytán a magyar nemzet sorsát idegen erők, idegen emberek irányítsák.

Szedjük össze minden erőnket és azon érettségnél fogva, mellyel kerületünk választói magukat a politikában mindég kitüntették, alakítsuk meg a kerületi nemzeti munkapártot és annak zászlaját nagy lelkesedéssel vigyük diadalra. (Zajos, lelkes éljenzés és taps.)

Majd a következő határozati javaslatot fogadták el:

1. Határozza el az értekezlet, hogy az újvárbázi választókerület munkapártját megalakítja, a képviselőház utolsó ülésén történt, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, és gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ellen intézett tettelegesen támadások felett sajnálkozását és megbotránkozását fejezi ki.

2. Üdvözlő táviratokat küld gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek, gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszternek, gróf Tisza Istvánnak, báró Vojnits Istvánnak és ifj. Vojnits István főispánnak.

II. A kerületi párt tényleges megalakítása, tisztviselők megválasztása.

III. A jelölés megajtése és elhatározása annak, hogy a jelölésről a jelöltet egy nagy küldöttség értesíti és a jelöltség elfogadására felkéri.

A küldöttség egy a jelölttel együtt a megállapítandó napon utazik a jelölthöz.

Ezután dr. Kurcz Henrik németül, Boberity Milán lelkész pedig szerbül beszéltek. Mindketten, de különösen Boberity értek el nagy hatást. Eme beszéd hatása alatt egyhangulag, nagy lelkesedéssel báró Vojnits Istvánt jelölték, s elhatározták, hogy f. hó 14-én csütörtökön külön vonattal Szabadkára utaznak s felajánlják báró Vojnitsnak a jelöltséget. A hangulat oly lelkes volt, hogy első szóra *hét százán* jelentkeztek a Szabadkára való utazásra.

Beszéltek még igen nagy hatással dr. Cziráky Gábor, dr. Munk Adolf és Leszkovác Miletá.

Lelkes éljenzéssel fogadták a *topolyaiakat* és *kulajákat*, akik 50 kocsin, zászlókkal jöttek Verbászra.

Ezután a tisztikart ekként alakították meg: Diszelnök: Mezey Zsigmond kir. tanácsos, közjegyző.

Elnök: Dr. Résegy Ede.

Alelnökök:

Topolya: Dr. Sirchich György közjegyző, Gellér Lipót, Dr. Fenyő József, Dr. Sárkány János, Palásthy István, Siska Mihály, Dr. Farnék Dezső, Dr. Cziráky Gábor, Dr. Mannheim Ármán, Koch Bernát, Pastyik István, Tószegi János, Fekete Mihály vadász, Tombác Jócó.

Kishegyes: Csernik Benus, Fratricsevi János, Szokolovits András, Dr. Tóth Árvai Márk, Fabó Pál, Kovács Lajos.

Szeghegy: Id. Benzinger Lajos, Hang Keresztély, Gerber Miklós 228, Kinkel Frigyes, Rothfuchs Ker. Jakob, Dr. Ott Konrád, Hartmann Fülöp bíró.

Feketehegy: Bányai Péter, id. Gutwein Péter (Ludmann vő), Scheer Antal, Klepp Jakob, Varga József Polgár, Pittlingmayer György, Dr. Scherer János, Pál Sándor, Tóth Sándor ev. ref. lelkész.

Újvárbász: Wagner Gusztáv Adolf, Oberländer Fülöp, Becker Károly Kovalszki Lajos, Blum Salamon, Dr. Munk Adolf.

Overbász: Róth Béla, Markovits Dusan,

Kuch János, Rórich Keresztély, Tyirity Péter és Leszkovác Miletá.

Kiskér: Dr. Schmidt Oszkár, Simon Péter, Schmidt József bíró, Schiffmann Kilián, Róth Henrik, Róth József id., Róth József ifj., Gerber Sebestyén.

Kucora: Gergely József bíró, Moszkál Vazul albiró, Hornyák Kuhár János, Czigler Fülöp, Dr. Jánoky Ákos, Reidl János.

Torzsa: Machmer F., Schick János Frigyes, Fombor Lajos, Schneider Vilmos és ifj. Hüttenberger Károly.

Kula: Dr. Deák Béla, dr. Schneider Károly, Boberity Milán, dr. König Soma, dr. Ormay Kálmán, dr. Hilkené Lajos, dr. Kurz Henrik.

Jegyzői kar:

Topolya: Fekete Endre, Bencsik Kálmán, Firány Péter, Keczik János.

Kishegyes: Vig János.

Szeghegy: Benzinger Fülöp és Keiper Keresztély

Feketehegy: Stetzer Frigyes, Häuser Jakob, Kozma Béla, Antal Béla.

Újvárbász: Csepcsányi István.

Overbász: Schwartzen Henrik és Kalugyerszki Milán.

Torzsa: Schank Henrik, Schmidt Péter ifj.

Kiskér: Kingel János és Kohut Mihály.

Kucora: Juhász Sándor.

Kula: Dr. Bugarszki Nenád, dr. Strasser Miksa, Halász Mihály, Vukadinovits Zsárkó és Csajági Bernát.

Végül Mezey Zsigmond diszelnök igen szép beszédben köszönte meg az iránta megnyilvánult bizalmat.

Széchenyi-ünnep Vajszkán.

— Saját tudósítónktól. —

Vajszka, 1910. apr. 8.

Szépen róttá le a kegyelet adóját Vajszka község nagyrészen sokac lakossága »a legnagyobb magyar« gróf Széchenyi István halálának ötvenedik évfordulóján.

Az ezen alkalomból virágdiszt öltött templomban tartott ünnepi mise után a közönség az ünnepély tulajdonképeni színhelyére, az iskolába vonult, hol az iskolás gyermekek »Trombita harsog, a dob pereg« hazafias dalával kezdetét vette az ünnepély.

A dal elhangzása után Stein József IV. oszt. tanuló szavalta el helyes hangsúllyal, értelemmel a »Szózat«-ot, majd utána az »Bolyadal«-t Simunovits István IV. oszt. tanuló.

Salamon Mária IV. oszt. tanuló »Magyar leány vagyok« szavala után a gyermekek a »Szózat«-ot énekelték, majd Dumencsics Lőrinc tanító lépett az emelvényre és szépen kidolgozott, eszmedus beszédben méltatta gróf Széchenyi István elévülhetlen érdemeit.

A zajos tetszéssel fogadott beszéd után a gyermekek a »Hymnus« első versét énekelték. Éneküket a közönség állva, helyenként velük énekelve hallgatta végig.

Azután Borbás Antal V. oszt. tanuló szavalta a »Hymnus«-t, Lutrov Mária IV. osztályú tanuló a »Lélekharang« és Galac Mária V. oszt. tanuló a »Magyarország« kezdetű hazafias verseket.

A »Hymnus« második strófájának elénekelésével, majd ezt követő imával az ünnepély véget ért.

Az általában igen jól sikerült ünnepély programjából különösen ki kell emelnem Simunovits István és Lutrov Mária szavalaikat.

Precíz, tiszta magyar kiejtésük megható volt, ha ruhajuk nem árulja el, az ember azt hitte volna, hogy bölcsőjüket nem vajszi sokác, hanem valahol a kunságon, szinmagyar anya ringatta.

Véres katasztrófa egy templomban.

A villám áldozatai.

— Saját tudósítónktól. —

Monostorszeg, 1910. apr. 10.

Most, hogy e sorokat írom, rémes esemény szomorú színtere a monostorszegi templom. Haldoklók és súlyosan sérültek fekszenek szanaszét a hideg padozaton. A számuk meghaladja a huszat. Egymás után háromszor ütött a villám a hivekkel megtelt templomba s ennek az áldozatai ezek a szerencsétlenek. Most már elhangzott az ének s elült az orgonaszó is: csak a

betegek nyögését s hozzátartozók sirását és jajgatását visszhangozzák a boltíves falak. Az eszméletlenül fekvő villámsujtottakat ecettel dörzsölik. Amíg az első segélynyújtással foglalkozók szorgosan forgolódnak a betegek körül: az izgatottságtól halálra rémült sápadt népség szájról-szájra adja a lesújtó hirt, hogy egy asszony már meghalt. Hegedüs Benő káplán is siet: osztogatja az utolsó kenetet. Eközben kocsik érkeznek s azon viszik haza a nehéz betegeket. A korcsmák vasárnap délutáni nótás-lármás zenéje is elhallgat; az ünnepi jókedvet a lehangoltság nyomasztó érzése váltja fel. Mindenki a templomba siet. Kiténik, hogy a villámsujtottak könnyebb sérültjeivel a szerencsétlenek száma a husznál is jóval több.

A szomorú végű ünnepi vecsernye részletes története — amint azt szemtanuktól megtudhattam — a következő:

Ujhold vasárnapja levén, a hívek ma a szokottnál nagyobb számban vonultak a vecsernyére. 3—4 óra között, délkelet felől hatalmas felhő hömpölygött Monostorszeg felé. Dörgött-villámlott sünet nélkül, miközben az eső is megeredt s hatalmas cseppekben zuhogott alá. A bőszi vihar a vecsernye végével érte el tetőpontját, úgy, hogy a hívek mind bennszorultak a templomban.

Az ajtók azonban keresztül-kasul nyitva voltak. Az első villámcsapás, melyet a torony felső párkányzata fogott fel, hatalmas fényvel és dördüléssel futott le a templomba, leütvén lábáról a maga áldozatait. Erre az irtóztató jelenségre rettenetes izgatottság és pánik fogta el a templomban levőket s aki csak tudott, a kijárat felé tolongott; mások az oltárok elé vetették magukat és sirva hangos zsolozsmákba kezdtek. A borzasztó kavardás zaját néhány perc múlva újabb dörrenés némitorta el; mialatt a villám ezerszeresen sziporkázva ismét számos embert megütött. Ezután még harmadszor is beütött. Azon túl a részletekre alig emlékeznek, akik ott voltak; a megsérültek még kevésbé.

Kollár Istvánné özvegyasszonyt a gyilkos villám a mellén érte. Nyomában hatalmas égési seb támadt, valamint a lába sarkán is, ahol a villám kifutott. **Mire kocsira tették, meghalt.** **Vajstánac** Márkót a vállán érte a villám és végig futott a testén. Mindenfelé hatalmas égési sebek jelzik útját. Súlyos betegen fekszik **Peák** Istvánné is, akinek az egyik oldala csupa égési seb. **Ivkov** Marin kisbíró hasonlóan súlyos sérüléseket szenvedett.

A súlyos betegek között találjuk még **Bombola** Pálnét, **Franciér** Antalné, **Simanov** Ádámné, **Patarity** Jánosné, **Vakos** Antal leányát, **Golub** Évát, **Gyibanov** Zsivkó és **Jäger** Lőrinc leányát, **Kovács** Misánét, **Burgin** István és még vagy 20—25 más beteget, akiknek a bejelentése és összeírása most folyik. Az orvosi segínyt dr. **Kovács** Lajos nyújtja a betegeknek.

A szerencsétlenség színhelyén megjelent a helybeli csendőrség **Jurin** István őrmester vezetése mellett, valamint a községi rendőrség is, hogy a szükségessé válható óvintézkedéseket megtegyék. A csendőrmester összeírása szerint eddigelé a következőket jelentették be, mint akik orvosi segílyre szorultak:

Kollár Istvánné szül. Ivakity Mándó 50 éves, Vajstánac Márton 40 éves, Peják Istvánné szül. Jäger Ágnes 46 éves, Francusz Antalné szül. Simanov Éva 27 éves, Patarity Jánosné szül. Vakos Éva, 18 éves, Vakos Éva 13 éves, Simanov Ádámné szül. Gyurin Mándó 50 éves, Sermesity Mátyásné szül. Gramarity Mária 47 éves, özv. Csizmár Józsefné szül. Balázs Mária 48 éves, Dabos Márton, 70 éves, Kovács Józsefné szül. Csulity Fanyó 84 éves, Kovács Mihályné szül. Peják Mária 45 éves, Gyamity Mátyásné szül. Turkály Mária 47 éves, Simonav Mártonné szül. Csizmár Éva 61 éves, Ivkov Mari 27 éves, Burgin István 59 éves Patarity Antalné szül.

Suvák Róza 17 éves, özv. Posity Antalné szül. Penicz Mária 48 éves, Gyipánov Márton 48 éves, és neje Peják Katalin 48 éves, Posity Frányóné szül. Ponic Janyó 35 éves Bambela Pálné szül. Kardélyos Erzsébet 48 éves, Samanov Mátyásné szül. Peják Alivir, 19 éves, Gyipánov János 14 éves, Jäger Lavra 10 éves, Józsiy Janyó 9 éves, Csetihavity János 10 éves, Turkály Miklós 9 éves, és Peják Mária 6 éves mindannyian monostorszegi lakosok. A sebesülteket saját lakásukon hozzátartozói vették ápolás alá.

H I R E K.

Szolgabíró helyettesítés. A főispán a megüresedett egyik szolgabírói állásra **Trenka** Kálmán, zsabylai tb. szolgabíró helyettesítette, ami osztatlan örömet keltett a zsabylai járásban, mert Trenka ügybuzgalmával, kedves modorával és igazságszeretettel a zsabylai járás közönség szeretetét bírja. Trenka választását a múlt évben a közg. bíróság megsemmisítette a Radich-féle főbírói választással együtt.

Áthelyezett szolgabíró. A főispán **Molnár** Imre, zsabylai tb. szolgabíró, saját kérelmére Palánkára helyezte át. A közbecsülésnek örvendő tisztviselő távozását a zsabylai közönség élénken sajnálja.

A gör. kel. szerb egyházi kongresszusra képviselő kiküldése ügyében a liberálisok az új radikálisok és a demokraták mult csütörtökön Zsabylán népgyűlést tartottak, amelyen dr. **Tapavica** György, ujvidéki városi tanácsost jelölték. A gyűlés csekélyszámu közönség jelenlétében folyt le. A zsabylai járás lakossága óriási többségének bizalma a leendő népszerű képviselő **Zákó** Milán iránt nyilvánult meg, akinek megválasztása biztos.

A bácsmegeyi hírlapirodalom köréből. **Ujvidéki Hírlap** címen új politikai lap jelent meg a napokban nemzeti munkapárti irányval. A lap, melyet **Kardos** Izsó főgimnáziumi tanár avatott tollal szerkeszt és tartalommal teljesen kielégítő.

Az **Ujvidéki Napló** eddigi szerkesztője, dr. **Tibor** Dezső helyébe dr. **Elschleger** Dezső ügyvéd került.

Gróf Széchenyi István emlékezete Garán. Garán — mint levelezőnk írja — szintén megünnepelték gróf Széchenyi István halálának 50-ik évfordulóját, annak a legendás alaknak, kit Kossuth a »legnagyobb magyar«-nak nevezett el. A szomorú évforduló alkalmából iskoláink szüneteltek. A gyásznapon szil. misére gyűltek a növendékek tanítók felügyelete alatt. Mire végén jóhangu kántorunk, **Tóth** Gyula nemzeti szent dalunkat »Isten áld meg a magyart« énekelte. Utána minden egyes tanító saját osztályában növendékei előtt a történelmi nevezetességű nagy nap jelentőségéről szöveltek, melyben a »legnagyobb magyar« érdemeit méltatták, kinek Magyarország ujjalkotását nagy részben köszönhetjük. Ezzel az ünnepély véget ért.

Színészet Zentán. **Krémer** Sándor színtársulata május 1-én Zentán megkezdte előadásait.

Egy földbirtokos jótékonyága. **Preninger** János regőcei földbirtokos, az ottani gazdasádalom egyik vezére — mint levelezőnk írja — az illető iskolásgyermek első áldozása alkalmából 7 szegény leányt saját költségén teljesen felöltöztetett. Ezért a szép, nemes tetteért ezuton fejezik ki hálájukat a gyermekek szülői és a tanstület.

Családi cabaret estély Apatinban. Az apatini »Szabad Lyceum Egyesület« hétfőn április 4-én Cabaret estélyt rendezett. Közreműködtek: Balás Margit, Benzinger Juliska, Tessényi Bella és Witzman Rózsika kisasszonyok, továbbá ifj. Bokor Róbert, Schäffer Jakab és dr. Schmausz Dezső urak. Az estély nagyszerűen sikerült és Apatin intelligenciájának kedves és kedélyes mulatságot nyújtott.

Szerb színészek Ószivácson. Sziváci levelezőnk írja: F. hó 7-én az ujvidéki nemzeti színház tagjai Dalarenovits igazgató vezetése mellett községünkbe érkeznek három előadás megtartására. A kitünő társulatot közönségünk már előre biztosította a támogatásról.

Házasságok. **Drégely** Antal, Béreg község derék jegyzője eljegyezte **Odry** Margit kisasszonyt, pacséri **Odry** Andor hercegszántói jegyző leányát.

Mandel József bródi máv osztálymérnök eljegyezte **Schwarz** Elza kisasszonyt, Schwarz József bajai regálebérlő és birtokos leányát.

Tóbiás Károly budapesti vállalati főmérnök a napokban tartotta Budapesten esküvőjét **Milkó** Erzsike kisasszonnyal, dr. Milkó Ignác óbecsei orvos leányával.

Pfeifer Antal apatini postatiszt e hó 19-én tartja esküvőjét **Wilfert** Rózsika kisasszonnyal.

Gróf Miksa budapesti kereskedő eljegyezte **Feldman** Ella kisasszonyt, Feldman Ármán palánkai aljegyző leányát.

Karkanovits János titeli hajózási tisztviselő a napokban vette feleségül **Tellman** Ilona kisasszonyt Budapestben.

Ádám Mátyás topolyai fakereskedő eljegyezte **Herzog** Jolán kisasszonyt Aradon.

Reim Izidor kishegyesi kereskedő eljegyezte **Kráhl** Olga kisasszonyt Bácsalmáson.

Rosenberg Mátyás budapesti kereskedő eljegyezte **Ernst** Ella kisasszonyt Baján.

Kulmcsich Gyula szabadkai tanító eljegyezte **Kollár** Ilonka kisasszonyt Bajmokon.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk **Hoffmann** Mihály özvegye 30 év óta fennálló butorgyárát Szabadkán.

Hangverseny Zomborban. A városi színházban f. hó 4-én este Gaál, Lányi és Mária assy által rendezett hangverseny előkelő színvonalon álló és változatokban gazdag páratlan élvezetet nyújtott a kisszámu jelenvolt hallgatóságnak. Bár a rossz reklamározás és a délutáni óráktól mind az előadás megkezdésének utolsó percéig tartott zuhogó eső miatt gyér számmal voltak jelen a művésztéleyn, de elmondhatjuk bátran, hogy a kik a csúf és kellemetlen időjárás mellett is megjelentek, bőséges kárpótlásban részesültek. Szünni nem akaró taps zúgott minden egyes művész mesterein előadott műsor száma után. A jelenvolt előkelő közönség, élén a vármegye illústris főispánjával meleg elismeréssel adózott a művészeknek a kedves szórakoztatásért, mi garanciát nyújt arra, hogy jövőben ugyanezen lelkes kis művészársaság az erkölcsin felül sokkal nagyobb anyagi sikerre is joggal számíthat.

Verekedő cigányok. Topolyán — mint levelezőnk írja — nagy háborút csinált mult hó 27-én egy csapat berugott kőborcigány. Kolompár Ferenc, József és Radics Antal topolyai cigányok berugtak és vesztélű verekedtek. Kolompár Istvánt, aki a békitő apostolt képviselte, úgy megverték, hogy súlyos sérülésekkel vitték el a csata színhelyéről.

Kellemetlen husvéti meglepetés. Topolyai levelezőnk írja: Kissé kényes természetű és különös meglepetésben részesült mult hó 25. a reggeli órákban F. J. előkelő topolyai lakos. Ugyanis a kora reggei órákban egy fiatal leány három hetes kis leánygyermekét elvitte F. J. lakására és az asztalra tette, hogy az ujszülöttet bemutatssa, akit természetesen atyjának nevez a fiatalkoru anya. Persze nagyvult a megdöbbenés F. J. családjában és még élelnebb hangulatot keltett az ismerősök körében. F. J. élénken tiltakozik a vád ellen és fejjelentést tett a leány ellen a gyermek becsempészése miatt. A leány a gyermeket el is vitte azonnal, mentségül azt vallja, hogy már többször hivta F. J-t hogy a tőle való és reá hasonlító szép kis csecsemőt nézze meg de F. nem ment el, s így kénytelen volt hozzá vinni. Nem volt szándékában a gyermeket ott hagyni, csak bemutatni.

Hangverseny Bácsalmáson. A szabadkai »Gaál Ferenc« emlékmű bizottság az emlékmű javára, Bácsalmáson április 16-án hangversenyt rendez. Helyárak: elsőhely 2 K, második hely 1 K, karzat 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Hangverseny után tánc. Karzati jegyek a táncmulatságra nem érvényesek.

Hajózási balesetek. A Duna Gőzhajózási Társaság tulajdonát képező »Haladás« vontató gőzös április hó 1-én, 6 uszályt vontatva haladt Zimony felé s a mint az ujvidék-péterváradai hajóhidhoz ért, mely nyitva volt, két utolsó uszálya a hajóhid ujvidéki részének ütődött. Az ütés oly nagy mérvű volt, hogy a kocsiforgalom félnapig szünetelt. A kár 600 kor. A helyszínen kiszállott bizottság megállapította, hogy ez esetben gondatlanság senkit sem terhel, mert az üres uszályokat a víz sodra ragadta el és ütötte a hidhoz. E hó 2-án szombaton délután 2 órakor az erős szélben a »Radetzky« gőzös, amely a 68. gyalogezredet szállította Budapestről Zimonyba nekiment az ujvidék-péterváradai hajóhidnak és néhány pontot elszakított. Nagyobb baj nem történt. Hétfőn, április 4-én szintén az erős szélben a »Sistov« nevű csavargőzös a Dunagőzhajózási társaság ujvidéki álló hidjában kikötés alkalmával kárt tett, amennyiben az álló hajót a szárazfölddel összekötő támfát szétörte.

Agyonforrázott csecsemő. **Óbecsén** Sárkány József és neje másfél éves István fiúcskaja irtóztatos halállal mult ki. A kis fiúcska valahogyan a forró vízzel telt edénybe esett és mire segélyére siettek, úgy összeforrázódott, hogy abba negyed napra meg is halt. A gyermek anyja csak napok mulva vitte orvoshoz, a mikor már nem nézhette vergődő gyermekét, a kinek jobb karja teljesen le volt forrázva. Ekkor már késő volt minden segély, a kis ártatlan fiúcska.

másnap meghalt. Az anyát a rendőrség vétkes gondatlanságért följelentette.

Butorszállítás a szabadkai huszár-ezred részére. A szabadkai 4-ik honvédezred I. osztálya f. évi március hó 29-én butorszállításra vonatkozólag versenytárgyalást tartott. Ajánlatot tettek: Deutsch Samu (Baja) csupán a kárpitos-munkára 260 K árban, Rosenfeld és Weisz (Baja) az összes hirdetett árukra 780 K árban, ebből a kárpitos munkára 200 K esik, Wessely Lipót (Baja) csak a kárpitos munkára 300 K. árban Deutsch Samu (Baja) ajánlatát jóváhagyás végett fölterjesztették a II. ker., parancsnoksághoz.

Utak rendezése Ujvidéken. Ujvidék sz. kir. város tanácsa a városi közutak fentartásához 1910 évben szükséges fedanyag és kockakő szállításra április 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tartott. Ajánlatot tettek: a kavics szállításra Guttman és Frank (Ujvidék) 18:50 és 11:50 K, a br. Guttman uradalom 14 K-val per m³, a kockakő szállításra a Kissebesi Granitkőbánya r.-t. 370 K és Guttman és Frank 560 K-val ezer darabonként. Az ajánlatok felett a közgyűlés legközelebb fog dönteni.

KÖZGAZDASÁG.

Gróf Serényi Béla köszönete.

Gróf Serényi Béla földmívelési miniszter a gazdasági egyesület által hozzá intézett üdvözlő feliratot Latinovits Pálhoz intézett táviratban meleg szavakban megköszönte.

Szerkesztői üzenetek.

M. A., Nagybaracsk. Rendben van.

Levelező, Kishegy. A mult heti lekészt.

Levelező, Bezdán. Anyagtorlódás miatt kiszorult. Kedden is itt lehetett volna. Justh Gyula egyébként nem 70, hanem 60 éves.

H. V., Kossuthfalva. Az ittlevőnek nagy részét, bizonyos okokból mellőznünk kell.

H. G., Baja. A jövő héten már megtörténik.

E. K., Vajsza. Holnap postára tesszük.

Polgártárs. A jeligét mindenkor szíveskedjék megismételni, mert könnyen megfeledezhetünk róla.

R., Bajmok. Legközelebb.

Hogyan haladjunk? Nem vehetjük hasznát.

Tárcák, költemények. A nagymennyiségű politikai hírek kiszorítják. Mihelyt a helyzet megváltozik, valamennyi sorra kerül.

T. Gy., Ujvidék. Ugy van, amint mi közöltük. Föltétlenül megbízható forrásból kaptuk, tehát kétségtelen.

S. Gy-a. A központ aligha fog hozzájárulni. Nemcsak elvi, hanem személyi okai is vannak.

T. J., Zenta. Most már megindult az egész vonalon. Szükség esetén többször. Annak idején részletes utbagyitást adunk.

R. Z., Szeged. Arról értesítenek bennünket, hogy a genuai irány a legcélszerűbb. G. konzul válasza még nem jött meg.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Tekintetes Ártézi Fürdő igazgatóságának Ujvidéken.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy rheuma betegségem teljes kigyógyítását az önök vezetése alatt áll *Ujvidéki Városi Ártézi Jódosfürdőjük* gyógyvizének és a híres Fangó-borogatásoknak köszönhetem. Amidőn ezen tényt becses tudomásukra hozom, el nem mulaszthatom, hogy hálás köszönetemet nyilvánítsam és fürdőjük áldásos jódvizét mindenkinek legmelegebben ajánljam.

Fogadja a tekintetes Igazgatóság ismételt hálás köszönetemet és maradok kiváló tisztelettel

Titel, 1910. március 29.

Juca Balmanac.

Tekintetes Ártézi Fürdő igazgatóságának Ujvidéken.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy rheuma betegségem teljes kigyógyítását az önök vezetése alatt álló *Ujvidéki Városi Ártézi Jódosfürdőjük* gyógyvizének és híres Fangó-borogatásoknak köszönhetem. Megjegyzem, hogy ezelőtt egyedül sem enni, sem öltözködni nem tudtam, szóval teljesen béna voltam.

Amidőn ezen tényt becses tudomásukra hozom, el nem mulaszthatom, hogy hálás köszönetemet nyilvánítsam és fürdőjük áldásos jódvizét mindenkinek a legmelegebben ajánljam.

Fogadja tekintetes igazgatóság ismételt hálás köszönetemet és vagyok kiváló tisztelettel

Titel, 1910. március 26.

Bozejavacz Katica.

! Bonyhádi bika eladó !

2 éves, bonyhádi bizonyítványval ellátott **bikát** jutányos árban **eladok.** 2—2

Luppa Márton föld-birtokos **Kula.**

729. szám/1910.

Versenytárgyalási hirdetemény.

Bács - Bodrogvármegyei **Madaras** község előjárósága az elemi

iskolák kibővítéséhez

szükséges 2 új tanterem és az iskolákhoz szükséges melléképületek **építési munkáinak** biztosítására **folyó évi április 27-én délelőtt 9 órára** nyilvános szóbeli és zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet.

Zárt írásbeli ajánlatok »Ajánlat Madarasi iskolák bővítéséhez szükséges 2 új tanterem és melléképületek építési munkálataira« — feliratu, szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt borítékba helyezve a versenytárgyalás napját megelőző nap délután 4 óráig a községi előjáróságnál benyújtandók.

A 2 új tanterem és melléképületek felépítésére a költségvetés szerint 26.770 kor. 61 fillér van előirányozva, az építés 1910. szeptember hó 1-ig fejezendők be.

A munkálatra vonatkozó árlejtési feltételek és műszaki iratok Madaras község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Költségvetési minta a jegyzői irodában megfélelő díj mellett kapható.

Árlejtésnek kellő szakképzettséggel, illetve hatósági engedéllyel bíró vállalkozók avagy iparosok. Képesítéssel nem bíró pályázók, ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni s a képesítést igazolni tartoznak.

Az építéshez kizárólag a magyar szent korona országainak területén előállított anyagok használhatók fel és csakis magyar honos iparosok és munkások alkalmazhatók.

Az árlejtés megkezdése előtt ajánlattevők kötelesek az előirányzott összeg 10 százalékát óvadékkul letenni, ugyancsak a zárt ajánlatokhoz ugyanannyi összeget az ajánlat beküldésével egyidejűleg a községi előjárósághoz beküldeni.

A letett óvadék után az előjáróság kamatot nem fizet.

A községi előjáróság fentartja a jogot, hogy a tett ajánlatok között azokra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az összes itt nem részletezett, de az árlejtési feltételekben meglevő feltételek a vállalkozót kötelezik.

A 83000—1907. B. M. szám alatt kiadott közszállítási szabályrendelet intézkedései kötelezők és betartandók s az árlejtés tett ajánlataikkal a végleges döntésg kötelezettségben maradnak.

Madaras, 1910. évi április hó 9-én.

Vidakovits Balázs

jegyző.

2—1

Varga Ádám

bíró.

1348 szám/1910.

Versenytárgyalási hirdetemény.

Jánoshalma község előjárósága közhírré teszi, miként a 25137 alisp. 29 jk./1909. sz. törvényhatósági jóváhagyó véghatározat alapján a kecskési külterületen 1 tanterületből és kapcsolatos tanítói lakból álló

tanyai új iskolaépület

munkálatainak biztosítása céljából folyó évi **április hó 20-án** délelőtt 9 órakor Jánoshalma község házában nyilvános szóbeli árlejtést fog tartani, melyre a vállalkozni szándékozók meghivatnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzott összegnek megfelelő 10 százalék bántópenzt kötelesek — óvadékképes értékpapírok elfogadásával — letenni.

A község készletéből kiszolgáltató téglá, vályog és tetőcserepezés és földanyag figyelembevételével az építés költsége 8310 korona 60 fillérben irányoztatnak elő.

Az építés azonnal megkezdendő.

A község képviselőtestülete fenntartja azt a jogát, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson.

Írásbeli ajánlatok elfogadtatnak, utóajánlatok azonban nem.

Az építési tervek, költségelőirányzat és feltételek a községi jegyzőnél betekintheők.

A 83000/Bm. 1907. sz. közszállítási szabályrendelet intézkedései irányadók és kötelezők.

Jánoshalmán, 1910. évi március hó 31-én.

Kopeczky Győző

jegyző.

Komáromi Gergely

2—1

bíró.

Uj fajú burgonyák, legtermékenyebb és legnemesebbek

amelyeket rendkívüli jó tulajdonságai, csodálatig menő nagy termése, a betegségek ellen legellenállóbb képessége a legmesszebbmenő tartóssága következtében Európa minden országában terjedő gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérletezési állomások és gazdák által úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb fajú burgonyáknak elismert nemes burgonya fajok és pedig:

Agnelli-féle Hungária eredeti burgonya ára: 100 kgr. 20 K, 50 kgr. 11 K.

Agnelli-féle Pannonia eredeti burgonya ára: 100 kgr. 16 K, 50 kgr. 9 K.

Agnelli-féle magyarkincs ered. burgonya ára: 100 kgr. 14 K, 50 kgr. 8 K.

Mind ab csári vasuti állomás.

Kapható a létesítőjénél:

AGNELLI JÓZSEF plébánosnál
Csári (Nyitra megye). 8—3

200 hold erdő eladó.

Jánoshalma (Bács megye) határában kétszáz hold két éves

akácfa erdő-irtás,

remek sűrű, már most négy méteres hajtással, földdel együtt, olcsó áron és kedvező fizetési feltételekkel

eladó.

Egyszázharminc hold belőle kitűnő fekete homok eke alá is használható.

Különösen **községeknek ajánlató** erdőnek.

Érdeklődőknek felvilágosítást ad

Madzinyi Géza,
Jánoshalma.

ELADÓ BIRTOK.

63 holdból álló birtok, a legjobb minőségű szántóföld, lakóházzal, istállóval, góréval stb. kitűnő vizű kúttal, minden melléképülettel felszerelve jutányosan eladó.

A birtok a **makói határban** van, közel **Szegedhez** és **Hódmezővásárhelyhez.**

A vételárhoz csak **20—25 % összeg szükséges.** A hiányzó tőkét egy helyi pénzintézet olcsó kamatra folyósítja.

Ha a földet bácskai kisgazdákból álló valamely csoport venné meg, úgy a földművelési miniszternél törvényhozásilag biztosított kedvezményeket (gépek stb.) eszközölhetne ki.

Az eladó címe megtudható a „Bács-megye” kiadóhivatalában, **BUDAPEST,**
Teréz-körút 2. 8—8

Káty község előljáróságától.

1998. szám/1909.

Arlejtési hirdetmény.

Káty községben -- Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 1909. évi augusztus hó 28-án ^{23.107} 1867-909. sz. a. kelt határozata értelmében -- a Kátyi

község ház helyiségeinek

712 korona 36 fillér előirányzott összeggel árlejtés útján 1910. évi **április hó 20-án** fog kiadatni -- a költségvetési előirányzat és feltételek minden nap a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Káty, 1910. évi április hó 1-én.

Szaich Gyula **Paga Maput**
jegyző 2—2 bíró.

Leány-internátus Zentán.

Az **ENDREINÉ-féle leányinternátusa** (nevelőintézete) Zentán nyilvános jogu polgári iskola.

Magyar, német, francianyelv
= kötelező tantárgyak. =

Továbbképző. Könyvelés-, gép- és gyorsírási tanfolyam. **Szakoktatás.**

Zene, festés, ipartanfolyam.

Családias, gondos nevelés. Kifogás-
= talan ellátás. Korlátolt létszám. =

Internátusi évi díj 600 K.
Elemi iskolásoknak 500 K.

Részletes értesítő (prospektus) kívánatra.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdöket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják. A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és diszítési műintézet

BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM.

Elvállalunk mindenféle **festészeti, mázóási és kárpitozási** (tapeta) diszítő munkálatokat, a legmodernebb kivitelben, **kastélyok, villák és lakások** számára. — **Kávéházak és éttermek** diszítése tekintetében szak-

ismeretünk különleges. A főváros legnagyobb kávéházainak diszítési munkálatait a mi cégünk végzi. — A **Nemzeti Szalon** és a **Szent-István-Társulat** terméit is mi diszítettük.

☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.

! Vas és vegyes-kereskedők !
! figyelmébe !

Egy feloszlott gyár alább felsorolt gyártmányainak **teljes készletét megvettem** s így abban a helyzetben vagyok, hogy ezeket a cikket, **kisebb tételekben is**, a következő mélyen leszállított árakban szállithatom.

Ab **mohácsi vasuti vagy hajóállomás.**

10-7

Eladó:

600 gyertyánfa-csákánnyél, darabja 17 fillér.

3500 kapanyél darabja 17 fillér.

2400 bükkfa-csákánnyél, darabja 17 fillér.

6000 favilla, darabja 34 fillér.

600 péklapát, darabja 68 fillér.

500 péklapát-nyél, darabja 50 fillér.

800 vasgereblye-nyél, darabja 17 fillér.

1000 baltanyél, darabja 10 fillér.

500 kislapát, darabja 12 fillér.

1500 kaszanyél, drbja 34 fillér.

Ezenkívül ajánlok kitűnő **lenolajpogácsát** métermázsánként **19 K-ért.**

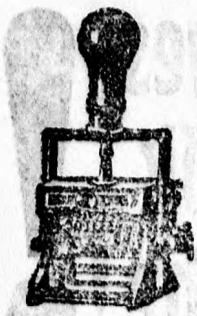
Ehrenfeld Antal

fűszernagykereskedő

M o h á c s.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vénnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hoffman Mihály Özvegye

== Lakásberendezési vállalata ==

SZABADKÁN.

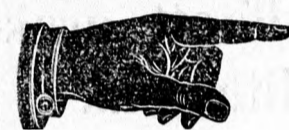
Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

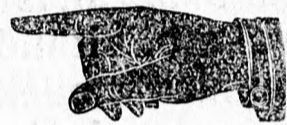
A magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének képvisellete:

Guba és Fazekas, Szabadka.

Ajánlja Kühne-féle »Campbell« altalajtömörítőit, »Atom« porszívó gépeit, »Millenium« fűkaszaló és aratógépeit, »Massey Harris« legkitűnőbb szerkezetű amerikai kéveköto aratógépeit.

Szénagyűjtő gépeket egészen acélból, **amerikai tárcsás boronákat, benzinmotorokat** és Geyer-féle **nyersolaj-motorokat**, kedvező felételek mellett.

Állandó gépkiallítás!

Állandó gépkiallítás!

Ujvidéki városi értézi jódosfürdő

biztosan gyógyít csuzt, köszvényt, ischiászt, görvélyt és mindenféle vérbetegséget.

Délmagyarország legtökéletesebb és legmodernebb vizgyógyintézetete.

Egész éven át nyitva.

← Kérjünk prospektust. →